

[Iver Poulsen.]

eks. et jysk amt, hvor der kræves ca. 10 000 stemmer for at opnå et kredsmandat; men hvis de 10 000 vælgere bor med halvdelen på hver sin side af en amtsgrænse, kan anskuelsen ikke opnå repræsentation.

Hvis anskuelsen har tilslutning fra vælgere fra hele landet og altså ikke er en lokal amtsbevægelse, men en landsbevægelse, kan mindre end 60 000 vælgere ikke opnå den repræsentation, som 10 000 vælgere kan opnå, hvis de „bor rigtigt“, eller hvis vælgerne tilfældigvis er fordelt sådan, at deres stemmetal i hvert af de tre områder — Jylland, Øerne og hovedstaden — svarer til det stemmetal, som i hvert af områderne gennemsnitligt kræves for at opnå et kredsmandat, hvilket vil sige ca. 50 000 stemmer i alt.

Spærrereglerne forhindrer således den ligele repræsentation, som grundlovens § 31 kræver.

Men spærrereglerne er ikke blot i strid med grundloven; de er også udemokratiske, fordi de kan misbruges i en politisk skræmmepropaganda, som udsætter vælgerne for et usagligt pres.

Der har fra flere sider været udtalt betænkeligheder med hensyn til at ophæve spærrereglerne, fordi ophævelsen ville medføre, at folketinget blev opdelt i så mange småpartier, at mulighederne for regeringsdannelse ville vanskeliggøres og folketingets arbejdsduelighed og handlekraft svækkes stærkt. Disse betænkeligheder er efter vor opfattelse ubegrundede. De første hundrede år under vor frie forfatning fandtes ingen spærreregler, og alligevel har der altid været mulighed for dannelse af en regering. Og folketingets arbejdsduelighed og handlekraft har ikke været anderledes siden spærrereglernes indførelse i 1953 end før disse reglers indførelse.

Endelig yder efter vor opfattelse bestemmelsen i valglovens § 23 om, at der kræves mindst 10 000 vælgeres underskrift for at anmelde et nyt parti, tilstrækkelig sikring mod den frygtede opdeling af folketinget i alt for mange småpartier.

Ude i vælgerbefolkningen er spærrereglerne meget upopulære, fordi de dér opfattes som et forsøg på at øge de store partiers magt på bekostning af vælgerens indflydelse.

Hvis spærrereglerne ikke ophæves, har vi ikke det frie folkestyre, men kun et kuperet, og det bliver alt for vanskeligt for noget nyt at gro frem ude blandt vælgerne, hvorfra den nødvendige fornyelse af vort folkestyre jo netop burde komme.

I lovforslaget er der dernæst indsat et forbud for politiske partier mod at modtage støtte fra faglige organisationer. Politiske partier bør naturligvis ikke modtage nogen form for økonomisk støtte fra faglige organisationer, hvoraf medlemskab er rent fagligt betinget, for herved tvinger man i mangfoldige tilfælde organisationernes medlemmer til at yde økonomiske bidrag til politiske partier, som de er modstandere af, og det kan ikke være rigtigt.

Formanden: Uden for dagsordenen har den højtærede indenrigsminister ordet, for at han kan fremsætte de 3 i dag for hans vedkommende anmeldte lovforslag.

Indenrigsministeren (Hans R. Knudsen):

Jeg skal herved tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om den amtskommunale beskatning, forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme og forslag til lov om statsens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m.*

Disse tre forslag skal ses i sammenhæng med de to lovforslag, finansministeren i dag har fremsat skriftligt, nemlig forslag til lov om ændring af lov om afgift af forlystelser og forslag til lov om ændring af lov om afgift af spiritus, vin og øl, samt det lovforslag, som skriftligt er fremsat af socialministeren vedrørende ændringer i lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. m.

I sin tale ved folketingets åbning før valget udtalte statsministeren, at regeringen for at opnå udligning af den store forskel i den kommunale ejendomsbeskatning agtede at fremsætte forslag om en reform af den amts- og sognekommunale ejendomsbeskatning. Reformen skulle tilsigte statsens og kommunernes overtagelse af hovedparten af de beløb, der hidtil er udskrevet som amtskommunal grundskyld. Endvidere ville man foreslå en fiksering af de amts- og sognekommunale bygningsskatter svarende til, hvad der allerede gælder i hovedstaden og købstæderne. For at lette gennemførelsen af

[Indenrigsministeren.]

denne reform og samtidig give såvel by- som sognekommuner visse lettelser i byrdefordelingen ville regeringen foreslå, at staten overtog kommunernes direkte andel af folkepensionen.

Som jeg udtalte i mit indlæg ved behandlingen i december måned af det af partiet venstre og det konservative folkeparti fremsatte forslag til folketingsbeslutning om en omlægning af den amtskommunale beskatning m. v., danner disse udtalelser stadig grundlag for regeringens opfattelse af, hvordan en reform på dette område skal gennemføres. Ved samme lejlighed meddelte jeg, at regeringen stilede imod hurtigst muligt efter nytår at fremsætte forslag om reformen. Ud over en fiksering af den sogne- og amtskommunale ejendomsskyld ville man udvide amtskommunernes beskatningsgrundlag og fastsætte passende grænser for sognekommunernes udskrivning af grundskyld for derved at komme den bestående uensartede udskrivning af grundskyld på landet til livs. Med de foreliggende lovforslag indfrier jeg det tilsagn, der er givet.

Der har i de senere år været meget stærk diskussion og politisk uenighed om den amtskommunale beskatning. Venstre og de konservative har her i tinget gentagne gange fremsat forslag om en omlægning af den amtskommunale beskatning. Senest fremsatte de to partier som nævnt deres forslag umiddelbart før jul. Det gik i lighed med tidligere bl. a. ud på en afvikling af de direkte amtskatter over 5 år. Forslaget begrundedes som tidligere med, at det amtskommunale beskatningssystem med beskatning udelukkende af fast ejendom er forældet og giver et skævt beskatningsgrundlag i dag, hvor så stor en del af befolkningen i landkommunerne er beskæftiget i andre erhverv end landbruget. Særlig fremhævede det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at de faste skatter for landbrugets vedkommende er steget meget stærkt i de sidste 10 år, og at det er sket i en periode, hvor landbrugets forrentningsprocent faktisk er halveret.

Regeringen er i overensstemmelse med, hvad statsministeren sagde i åbningstalen, og hvad jeg udtalte før jul, enig i, at spørgsmålet om en afvikling og omlægning af den direkte amtsbeskatning er et spørgsmål,

der trænger sig stærkt på, og det i dag fremsatte forslag til lov om den amtskommunale beskatning går derfor også ud på, at den amtskommunale grundskyld efter de i lovforslaget indeholdte retningslinjer straks nedsættes med ca. 60 pct. Hermed har regeringen vist vejen og sin gode vilje, og vi håber på, at det så også bliver påskønnet.

Lovforslaget går i korte træk ud på, at halvdelen af den amtskommunale udskrivning, der bliver til rest, når den fikserede ejendomsskyld er fradraget, fra og med skatteåret 1961-62 skal udskrives hos sognekommunerne, medens den resterende del af den amtskommunale udskrivning skal udskrives som grundskyld. Udskrivningen af grundskyld i de enkelte amtskommuner må dog ikke overstige 14 promille af de afgiftspligtige grundværdier. De bestående regler om ydelse af et konjunkturbestemt tilskud til nedsættelse af den amtskommunale grundskyld for landbrugsejendomme opretholdes fuldt ud.

Udskrivningen på sognekommunerne skal fordeles på disse med halvdelen efter grundværdier og halvdelen efter de skattepligtige indkomster. Sognekommunerne skal tilvejebringe bidraget til amtskommunen ved udskrivning af grundskyld og indkomstskat sammen med sognekommunernes øvrige udskrivning efter det bestående ligningsforhold.

Ved forslaget til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme samles alle bestemmelser om kommunale ejendomsskatter i én lov. Der foreslås som bebudet en fiksering af ejendomsskylden til amtskommunerne og sognekommunerne. I forbindelse med fikseringen foreslås der en ændring af reglerne om fordelingen af sognekommunernes udskrivning på fast ejendom og på indkomster — ligningsforholdet — således at der i ligningsforholdet alene indgår udskrivning på grundværdier og udskrivning på indkomster. Samtidig med at der som nævnt fastsættes en overgrænse for den amtskommunale grundskyldpromille, foreslås der en undergrænse på 12 promille og en overgrænse på 35 promille for udskrivningen af sognekommunal grundskyld.

Forslaget til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m. tager

[Indenrigsministeren.]

sigte på at forenkle de gældende regler om offentlige udgifters og indtægters fordeling mellem stat og kommuner, samtidig med at der foretages en mindre nedsættelse af kommunernes udgifter.

Ved det af socialministeren fremsatte forslag om ændringer i folke- og enkepensionslovene foreslås by- og sognekommunerne lettet for deres direkte andel i folke- og enkepensionsudgifterne, således at staten overtager disse udgifter. Kommunerne skal herefter over deres budgetter alene afholde de folke- og enkepensionsudgifter, der er genstand for mellemkommunal refusion.

De to af finansministeren fremsatte forslag om ændring i forlystelsesaftiftsloven og i loven om afgift af stærke drikke går ud på, at staten overtager de andele, kommunerne hidtil har oppebåret af disse afgifter.

Med hensyn til forslagernes nærmere indhold vil jeg i det følgende kun komme ind på en omtale af enkelte af de mere principielle bestemmelser og så i øvrigt tillade mig at henvise til de enkelte forslag samt bemærkningerne til disse. Jeg vil først og fremmest koncentrere mine bemærkninger her om forslagenes målsætning og de midler, der er foreslået anvendt til at realisere de ønskede mål, samt om forslagernes samlede økonomiske virkninger.

Det almindelige krav om en reform af ejendomsbeskatningen uden for byerne har vel sit udgangspunkt i ønsket om en ændring af landbrugets beskatningsforhold, men spørgsmålet er også aktuelt ud fra andre synspunkter. Den stigende udbygning af forstadskommunerne og andre bymæssige bebyggelser i landkommunerne og industriens udflytning fra byerne har forøget presset på den sogne- og amtskommunale udskrivning og samtidig i nogen grad udvisket forskellene i byernes og landkommunernes struktur og dermed baggrunden for forskellene i beskatningen i de forskellige områder.

Det, der efter regeringens opfattelse især kan ankes over ved det bestående system, er for det første amtskommunernes begrænsede beskatningsgrundlag, for det andet den store uensartethed i den sognekommunale ejendomsbeskatning, der yderligere forøges gennem den amtskommunale ejendomsbeskatning, og for det tredje forskel-

lene mellem ejendomsbeskatningen i by og på land. Det foreliggende kompleks af lovforslag tager i første række sigte på at afhjælpe disse mangler.

Ved fikseringen og aftrapningen af den sognekommunale ejendomsskyld, ved tilvejebringelsen af større ensartethed i den sogne- og amtskommunale grundskyld på et noget lavere niveau end det bestående og ved opretholdelsen af det fulde konjunkturbestemte tilskud til nedsættelse af den amtskommunale grundskyld for landbrugs-ejendomme imødekommes tillige ønsket om at få en lettelse af landbrugets ejendomsbeskatning.

Den foreslåede fiksering af bygningsskylden i sogne- og amtskommuner vil bringe den bestående forskel i opkrævning af kommunal ejendomsskyld i byerne og på landet ud af verden. Efter forslaget vil det alle steder blive sådan, at der ikke pålignes nye bygninger ejendomsskyld. For de ældre bygninger på landet fikseres den bestående ejendomsskyld, således som det allerede er sket i byerne, og der indføres en ensartet aftrapning af den fikserede ejendomsskyld i byerne og på landet. Den 12. almindelige vurdering pr. 1. september 1960 bliver uden betydning for ejendomsskylden, idet det bliver de for skatteåret 1960-61 gældende værdier og promiller, der danner udgangspunkt for fikseringen. Endvidere foreslås den fulde fikserede ejendomsskyld såvel i bykommunerne som i sogne- og amtskommunerne aftrappet over 28 år, idet promillen nedsættes med $\frac{1}{7}$ efter hver almindelig vurdering, første gang efter vurderingen i 1964. Den foreslåede aftrapning er noget hurtigere end den aftrapningsordning, der nu gælder for den ekstraordinære ejendomsskyld i bykommunerne, og hvorefter aftrapningen varer 40 år.

Når ejendomsskylden til amtskommunerne fikseres og amtskommunernes beskatningsgrundlag udvides, bortfalder begrundelsen for det særlige tilskud på 3 mill. kr. til nedsættelse af ejendomsskylden i Københavns amtskommune. Dette tilskud vil derfor ikke blive foreslået opretholdt ved det forslag til ændring i sygehusloven, der er nødvendigt som følge af udløbet af den bestående sygehustilskudsordning, og som jeg om kort tid agter at fremsætte i det høje ting.

[Indenrigsministeren.]

En nødvendig forudsætning for fikseringen af ejendomsskylden i amtskommunerne er den foreslåede udvidelse af amtskommunernes beskatningsgrundlag, hvorefter halvdelen af den del af amtskommunernes udskrivningsbehov, der ikke dækkes af den fikserede ejendomsskyld, udskrives på sognekommunerne. Ved valget af dette fordelingsgrundlag — halvdelen efter grundværdi og halvdelen efter indkomst — er der lagt afgørende vægt på, at fordelingen herefter skal ske efter sognekommunernes beskatningsgrundlag og dermed efter deres bæreevne. En indskrænkning af fordelingsgrundlaget, således at det — som foreslået af venstre og de konservative — alene omfatter de skattepligtige indkomster, vil føre til en for kraftig forskydning af bidraget til amtskommunen.

I betragtning af, at sognekommunernes bæreevne beror såvel på indkomstmassen som på de samlede grundværdier i kommunen, er det også ganske rimeligt, at udskrivningen af hver enkelt sognekommunes bidrag til amtskommunen sker efter den i kommunen fastsatte fordeling mellem udskrivning på grundværdier og indkomster (ligningsforholdet). Udskrivningen af bidraget i den enkelte kommune finder jo dermed sted på den måde, der bedst stemmer med bæreevnen i kommunen, idet de fastsatte ligningsforhold vel gennemgående må antages at ville give et ganske godt udtryk herfor.

Halveringen af den amtskommunale udskrivning på grundværdier og fastsættelsen af en overgrænse for den amtskommunale grundskyldpromille på 14 medfører, at der gøres mere plads for den sognekommunale grundskyld. Der kan derfor fastsættes rammer for den sognekommunale grundskyldpromille, hvorved det vil være muligt at bevare udskrivningen af grundskyld i disse kommuner på det niveau, som findes i langt de fleste af sognekommunerne. Samtidig nærmer det samlede niveau for den sogne- og amtskommunale grundskyld sig det købstadkommunale niveau. I langt de fleste sognekommuner blev grundskylden i skatteåret 1959-60 således udskrevet med promiller, der lå inden for de nu foreslåede over- og undergrænser på 35 og 12 promille. Sammenlagt med den reducerede amtskom-

munale promille vil den sognekommunale promille for andre ejendomme end landbrugsejendomme således udgøre indtil 26 i kommuner med minimumspromille og højst 49 i sognekommuner med maksimumspromille mod fra ca. 21 til ca. 92 i skatteåret 1959-60. I næsten alle købstæder udgør de samlede kommunale grundskyldpromiller 24-26.

Ved fastsættelsen af de nævnte grænser tilvejebringes der således ikke alene større ensartethed landkommunerne imellem, men også i forholdet mellem land og by, uden at der behøver at ske afgørende ændringer i beskatningen i langt de fleste sognekommuner, når bortses fra den amtskommunale udskrivning på sognekommunerne, der delvis modvirkes af lettelsen i folkepensionsudgifterne.

I afsnit 3 i de almindelige bemærkninger til ejendomsskatteLovforslaget er der nærmere redegjort for de samlede økonomiske virkninger af forslagene, således som virkningerne ville have været, hvis forslagene havde været gældende i året 1959-60. Det fremgår heraf, at de samlede nedsættelser af udskrivningsbehovet i bykommunerne udgør knap 34 mill. kr., medens den samlede lettelse for sogne- og amtskommunerne er på 41 mill. kr. Denne sidste lettelse dækker over en lettelse af den amtskommunale udskrivning på 74 mill. kr. og en forøgelse af den sognekommunale beskatning på 33 mill. kr. Lettelsen af den amtskommunale beskatning er jo udelukkende en lettelse for ejere af fast ejendom, og efter forslaget kommer lettelsen først og fremmest ejere af landbrugsejendomme til gode. For dem ville lettelsen i 1959-60 have været 50 mill. kr., og den resterende grundskyld for landbrugsejendomme ville kun udgøre 24 mill. kr. Denne store lettelse for landbrugsejendomme hænger sammen med, at de nuværende tilskud til landbrugs-ejendommenes grundskyld bevares fuldt ud for derved at imødekomme de stærke ønsker, der — med baggrund i landbrugets lave forrentningsprocent for tiden — har været fremsat om lettelse for landbruget.

Når regeringen har ment at kunne opretholde landbrugstilskuddet fuldt ud, er det bl. a., fordi ejere af landbrugsejendomme ikke på længere sigt i samme omfang som ejere af andre ejendomme — og det gælder

[Indenrigsministeren.]

både ejere af beboelseejendomme og af andre erhvervsejendomme end landbrugs-ejendomme — vil få lettelse af ejendoms-skatteerne gennem ejendomsskyldens fikse-ring. Dette hænger sammen med, at amts-kommunal grundskyld kun svares, når ejendommenes værdier overstiger det dob-belte af grundværdien med tillæg af byg-ningsfradraget. På grund af denne særlige beregningsmåde er de fleste ejere af land-brugsejendomme allerede efter de gældende regler fritaget for ejendomsskyld, og fikse-ringen betyder derfor ingen lettelse for dem.

Forøgelsen af den sognekommunale be-skatning udgør som nævnt kun 33 mill. kr. Kun en meget lille del heraf — gennem-snitlig under $\frac{1}{5}$ — vil efter de gældende ligningsforhold i 1959-60 blive udskrevet som sognekommunal grundskyld. Den fore-slåede lettelse af amtskatterne er altså ikke en lettelse, der blot betyder, at de sognekommunale ejendomsskatte forøges tilsvarende, men en virkelig lettelse for ejendomsbesidderne i sognekommunerne. Det skal dog for fuldstændighedens skyld bemærkes, at lettelsen ikke vil blive lige stor alle steder. For det første spiller lig-ningsforholdet ind. Dernæst har en del sognekommuner — i alt 71 — grundskyld-promiller på under 12. Disse kommuner skal efter forslaget normalt forhøje promillen til 12; men lettelse for ejendomsbesidderne vil der også blive i disse sognekommuner.

Når det er muligt at nøjes med en for-øgelse på kun 33 mill. kr. af de sognekom-munale skatter, er årsagen forslaget om statens overtagelse af kommunernes direkte folke- og enkepensionsudgifter, der betyder en lettelse på henimod 47 mill. kr. Statens overtagelse af de kommunale andele i for-lystelsesafgift og afgift af stærke drikke betyder kun en mindreindtægt på 6 mill. kr. i sognekommunerne. Staten letter altså sognekommunerne for udgifter på 41 mill. kr., og herved muliggøres det, at lettelsen i den amtskommunale beskatning på 74 mill. kr. kun medfører en forøgelse af den

sognekommunale beskatning på 33 mill. kr.

De tal, jeg her har nævnt, er de samlede virkninger i 1959-60 i alle amtskommuner og i alle sognekommuner i landet set under ét.

I amtskommunerne er virkningerne ens. I alle amtskommuner får ejere af ikke-land-brugsejendomme grundskylden halveret, og ejere af landbrugsejendomme opnår mere end en halvering af grundskylden som følge af, at landbrugstilskuddet bevares fuldt ud. Grundskyldpromillerne i 1959-60 for ikke-landbrugsejendomme varierede fra knap 14 til godt 27; for landbrugsejendomme var-ierede de fra ca. 10 til ca. 22. Hvis forslaget havde været gældende, ville de for ikke-landbrugsejendomme have varieret fra knap 7 til ca. $13\frac{1}{2}$ og for landbrugsejendomme fra godt 3 til knap 9. Kun i Københavns amt er virkningerne lidt anderledes på grund af bortfaldet af det særlige tilskud på 3 mill. kr. til denne kommune.

Ser vi derimod på sognekommunerne, vil der være store udsving i virkningerne.

Dette hænger for det første sammen med, at halvdelen af den del af amtskom-munernes udskrivning, der efter forslaget udskrives på sognekommunerne, altså $\frac{1}{4}$ af den amtskommunale udskrivning, skal for-deles på sognekommunerne i amtsråds-kredsen efter indkomster. Dette vil i forhold til den nuværende fulde udskrivning på fast ejendom bevirke, at skatteyderne i de af en amtsrådsreds' sognekommuner, der har relativt større indkomster end grund-værdier, kommer til at betale mere til amtskommunen. Hvis i en sognekommune grundværdierne udgør f. eks. 5 pct. af alle grundværdier i amtsrådskredsens sogne-kommuner, medens indkomsterne udgør f. eks. 7 pct., vil skatteyderne i denne kom-mune komme til at betale mere til amts-kommunen. Dette forhold vil gennemgående betyde, at de bymæssige kommuner, her-under forstadskommunerne, kommer til at betale mere, men særlig store forskydninger bliver der af denne grund ikke tale om.

Det andet forhold, der bevirker, at der

[Indenrigsministeren.]

bliver udsving i virkningerne fra sognekommune til sognekommune, er, at kommunernes folke- og enkepensionsudgifter er varierende, og at også kommunernes indtægter ved forlystelsesafgift og afgifter af stærke drikke varierer. Folke- og enkepensionsudgifterne er gennemgående størst i de dårligst stillede kommuner med forholdsvis lave indkomster, og typisk vil denne uensartethed derfor være til fordel for disse kommuner. På den anden side er der også en del bymæssigt bebyggede kommuner — forstæder og omegnskommuner til byerne — der har relativt små udgifter til folkepension og enkepension. Forlystelsesafgifterne og afgifterne af stærke drikke betyder, som jeg sagde, som helhed 6 mill. kr. for sognekommunerne; de sognekommuner, der har disse indtægter, er fortrinsvis stationsbykommunerne, hvor biograferne og kroerne ligger.

På grund af den korte tid, regeringen har haft efter valget til at færdiggøre det i dag fremsatte lovkompleks, har det ikke været muligt at ledsage lovforslagene med oplysninger om forslagernes virkninger for enkelte sognekommuner, hvilket jeg beklager, men der vil til udvalget, der skal behandle forslagene, blive fremsendt oversigter herover.

Vender vi os dernæst til bykommunerne — det vil sige København, Frederiksberg, købstæderne og de sønderjyske flækker — ville forslagene, som jeg sagde før, have bevirket en nedsættelse af udskrivningsbehovet på knap 34 mill. kr. i 1959-60.

Her er det igen statens overtagelse af kommunernes folke- og enkepensionsudgifter, som har den største virkning, nemlig en lettelse for kommunerne på 50 mill. kr. Statens overtagelse af kommunernes mødrehjælpsudgifter m. m. betyder 4 mill. kr. På den anden side betyder statens overtagelse af kommunernes andel i forlystelsesafgift og afgift af stærke drikke en samlet indtægtsnedgang på knap 21 mill. kr., og resultatet vil altså være en udgiftslettelse på knap 34 mill. kr.

Det vil fortrinsvis være bykommunerne med de relativt største folke- og enkepensionsudgifter, der vil blive lettet. Det vil igen sige, at det gennemgående vil være

de bykommuner, der har de største skatteprocenter, der vil få de største lettelser. I et bilag til ejendomsskattelovsforslaget vises det således, at de små bornholmske byer Åkirkeby og Hasle, der begge har meget høje beskatningsprocenter, vil få deres udskrivningsbehov nedsat med 10-11 pct. af opholdskommuneskatten.

Den samlede virkning for statskassen i året 1959-60 ville have været en netto-udgift på 75 mill. kr. Overtagelsen af folke- og enkepensionsudgifterne og udgifterne til mødrehjælp m. m. koster i alt henholdsvis 97 og 7 mill. kr. eller i alt 104 mill. kr. På den anden side medfører statens fulde overtagelse af indtægterne ved forlystelsesafgift og afgift af stærke drikke indtægter på henholdsvis 16 og knap 11 mill. kr.; endelig bortfalder det særlige tilskud til Københavns amtskommune på 3 mill. kr.

Ejendomsskylden udgjorde i skatteåret 1959-60 44 mill. kr. til amtskommunerne og 92 mill. kr. i sognekommunerne. Efter forslaget er grundlaget for fikseringen i disse kommuner de i skatteåret 1960-61 gældende promiller og værdier. Fra 1959-60 til 1960-61 er der sket forskydninger som følge af stigninger i udskrivningen, men der er næppe sket væsentlige ændringer i de samlede beløb.

I bykommunerne udgør den samlede fikserede ordinære og ekstraordinære ejendomsskyld 116 mill. kr., hvoraf over halvdelen i Københavns og Frederiksberg kommuner.

Den samlede fikserede ejendomsskyld i hele landet vil således efter forslaget komme til at udgøre omkring 260 mill. kr., og det er dette beløb, der efter forslaget vil blive aftrappet med $\frac{1}{7}$, hvert 4. år, første gang efter 13. almindelige vurdering i 1964.

Af ændringer af mere principiel betydning, der ikke direkte vedrører forslagernes hovedformål, vil jeg nærmere omtale ændringerne i reglerne om ligningsforholdet.

Ligningsforholdet er efter de gældende bestemmelser forholdet mellem en sognekommunes ejendomsskatter og indkomstskatter. Hvis ligningsforholdet i en kommune er 50, fordeles kommunens skatteudskrivning med halvdelen på ejendomsskatter og halvdelen på indkomstskatter. Ligningsforholdet fastsættes af amtsrådet

[Indenrigsministeren.]

efter forslag fra sognerådene for 4 år ad gangen. De nuværende ligningsforhold gælder for skatteårene fra 1959-60 til 1962-63.

I ejendomsskattelovsforslagets § 3 foreslås der givet visse større sognekommuner adgang til med amtsrådets samtykke at gå væk fra ligningsforhold og fastsætte grundskyldpromillen på samme måde, som den fastsættes i købstæderne, d. v. s. uden hensyntagen til det årlige udskrivningsbehov. Dette gælder de københavnske omegnskommuner, der efter købstadkommunalloven har adgang til at opnå „borgmesterstatus“ eller „Gentoftestatus“, og endvidere andre sognekommuner med mindst én bymæssig bebyggelse med over 3 000 indbyggere. I disse kommuner — og det gælder navnlig de københavnske omegnskommuner — søger man allerede under den gældende ordning at tilrettelægge skatteudskrivningen således, at grundskylden udskrives med nogenlunde faste promiller. I en betænkning om de bymæssige kommuner, der blev afgivet i 1956 af et udvalg nedsat af indenrigsministeriet på foranledning af Foreningen „Bymæssige Kommuner“, er der fremsat forslag om, at kommuner med bymæssig bebyggelse over 3 000 indbyggere får lovhjemlet adgang til at gå over til at udskrive grundskyld med fast promille. Det er fundet naturligt at efterkomme dette forslag nu, hvor det i øvrigt tilstræbes at tilvejebringe større ensartethed mellem land og by. Grænserne for grundskyldpromillens størrelse bliver de samme, som jeg omtalte før, 12 og 35.

De øvrige sognekommuner — altså alle de kommuner, der ikke opfylder betingelsen for at beslutte at udskrive med fast grundskyldpromille, samt de sognekommuner, der vel opfylder betingelsen, men ikke benytter adgangen — skal efter forslaget § 4 fortsat udskrive efter ligningsforhold.

Men der foreslås her forskellige ændringer af bestemmelserne om ligningsforholdet.

For det første vil som følge af fikseringen og aftrapningen af ejendomsskylden enhver ændring af udskrivningen på fast ejendom falde på grundskylden. Det er derfor foreslået, at ligningsforholdet fremtidig skal fastsætte forholdet mellem de beløb, der skal udskrives henholdsvis som grundskyld og som indkomstskat.

For det andet foreslås det, at minimumsgrænserne for grundskyldpromillerne på 12 og 35 skal „skære igennem“ ligningsforholdet, alene med den undtagelse, at dersom udskrivning af grundskyld med en promille på 12 overstiger 60 pct. af den samlede udskrivning, skal grundskyldpromillen nedsættes, så udskrivning af grundskylden kun bliver de 60 pct.

For det tredje foreslås ligningsforholdet fremtidig fastsat uden tidsfrist. Med den stærke udvikling, der for tiden ofte finder sted også i sognekommuner, har det vist sig uheldigt, at der ikke har været adgang til at ændre ligningsforholdet i løbet af den 4-årige periode. Efter den foreslåede bestemmelse vil amtsrådet hvert år efter forslag fra sognerådet eller på eget initiativ efter indhentet forslag fra sognerådet have mulighed for at ændre det fastsatte ligningsforhold.

For det fjerde foreslås der givet sognerådene adgang til at få amtsrådets fastsættelse af ligningsforholdet prøvet i tilfælde, hvor amtsrådet tilsidesætter sognerådets indstilling.

En sådan tilsidesættelse kan medføre et uheldigt modsætningsforhold mellem amtsråd og sogneråd. Der foreslås derfor nedsat et ankenævn, for hvilket sognerådet — dog ikke et mindretal af dette — vil kunne indbringe amtsrådets fastsættelse, når denne afviger fra sognerådets forslag.

Ankenævnet foreslås sammensat af en formand og 4 medlemmer. Både formand og medlemmer udnævnes af indenrigsministeren, formanden blandt de under indenrigsministeriet ansatte tjenestemænd og medlemmerne efter forhandling med de amts- og sognekommunale organisationer. For bedst at gøre det muligt for indenrigsministeren at få de forskellige synspunkter repræsenteret i nævnet foreslås der alene givet de kommunale organisationer forhandlingsret, men ikke nogen indstillingsret med hensyn til udnævnelsen af medlemmer. Det forekommer mig dog naturligt, at der af medlemmerne udpeges 2 efter forhandling med Amtsrådsforeningen, 1 efter forhandling med sognerådsforeningerne og 1 efter forhandling med „Bymæssige Kommuner“.

Regeringen mener, at et sådant ankenævn vil have mulighed for på saglig basis efter

[Indenrigsministeren.]

undersøgelse af forholdene i de pågældende kommuner at træffe endelig afgørelse med hensyn til ligningsforholdet og herigennem hindre, at der fremtidig opstår modsætningsforhold mellem amtsråd og sogneråd.

Alle forslagene foreslås gennemført således, at de har virkning fra og med skatteåret 1961-62. Det er fra flere sider blevet fremhævet, at det er af afgørende betydning, at en reform gennemføres så hurtigt som muligt. Senest ved behandlingen af venstres og de konservatives forslag til folketingsbeslutning blev dette særlig fremhævet af ordføreren for forslagsstillerne. Såfremt den forhandlingsvilje, der blev givet udtryk for ved denne lejlighed, fortsat er til stede, skulle der være mulighed for at gennemføre de nu fremsatte forslag så tidligt — og det vil sige ikke senere end midten af februar — at lovene kan få virkning for det kommende skatteår.

Selv om forslagene gennemføres allerede i midten af februar, vil det ikke være muligt for alle sogneråd at foretage den ændring af ligningsforholdene, forslagene forudsætter, og der er derfor i overgangsreglerne i ejendomsskattelovsforslaget givet særregler for det første år.

Med disse ord skal jeg anbefale de tre lovforslag til det høje tings hurtige og villige behandling.

Formanden: Eksemplarer af de nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Ligeledes uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Edel Saunte): Efter at udvalget fra Grønland har modtaget valgbogen for folketingsvalget dér og gennemgået dokumenterne, skal jeg på udvalgets vegne indstille, at folketinget godkender valget af de to i Grønland valgte medlemmer: for 1. opstillingskreds' vedkommende Mikael Gam, for 2. opstillingskreds' vedkommende Nikolaj Rosing.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af Mikael Gam som medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 122 stemmer.

Udvalgets indstilling om godkendelse af Nikolaj Rosing som medlem af folketinget vedtoges enstemmigt med 126 stemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

Valgt blev: *Teichert, Bladt, Horn, Lund Jensen, Carl Nielsen, Chr. Rasmussen, P. A. Rasmussen, Chr. Thomsen, Axel Sørensen, Niels Eriksen, Søren Andersen, Søren Jensen, Peter Larsen, Niels Ravn, H. C. Toft, Reedtz-Thott og O. Mathiasen.*

Formanden: Jeg skal lade den som punkt 2 på dagsordenen opførte sag udgå.

Man gik da til dagsordenens punkt 3, som var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til justitsministeren og forsvarsministeren af Herluf Rasmussen m. fl.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 516).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 239, fremsættelsen i tidenden sp. 469).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bladt: Det foreliggende forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet adskiller sig kun på enkelte punkter fra den gældende udlånslov.